Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Pyydetty lisäselvitys liittyen 7.2.2017 pidettyyn asiantuntijakuulemiseen:
E 123/2016 vp Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2017

Maa- ja metsätalousministeriö
neuvotteleva virkamies Ahti Hirvonen

Kiertotalouspaketin eteneminen maatalouden näkökulmasta

Komission 2. joulukuuta 2015 hyväksymä kiertotalouspaketti on tärkeä aloite ja etenee EU:ssa. Maatalouden näkökulmasta paketin merkittävimmät osat koskevat uusioraaka-aineiden markkinoita koskevia toimia kuten ehdotusta tarkistetuksi lannoiteasetukseksi ja veden uudelleenkäyttöä koskevan ohjeistuksen laatimista sekä elintarvikejätettä koskevia toimia. Komissio on esitellyt useita aloitteita kiertotalouspakettiin liittyen ja niiden käsittely on käynnistynyt neuvostossa. Suomi pitää tärkeänä, että komissio laatisi uudistetun biotalousstrategian jo vuonna 2017. Tämän aikataulun odotetaan täsmentyvän kevään 2017 aikana.

Ehdotus asetukseksi CE-merkityistä lannoitevalmisteista annettiin 17.3.2016. Kyse on EU:n lannoitevalmistelainsäädännön osittaisharmonisoinnista ja Suomi tukee EU:n lannoitevalmistelainsäädännön uudistamista. Lannoitevalmisteasetuksella pyritään luomaan aidot sisämarkkinat orgaanisista ja epäorgaanisista uusioraaka-aineista valmistetuille lannoitevalmisteille. Asetusehdotus on edelleen neuvostokäsittelyssä ja sen voimaantulo jo 1.1.2018 ei vaikuta realistiselta.

Suomi tukee jätelainsäädännön uudistamista. Maataloudessa jätelainsäädäntö liittyy erityisesti lannoitekysymyksiin. Jätelainsäädännön uudistuksessa on myös tavoitteena sivutuotteiden ja jätteeksi luokittelun päättymiseen liittyvien menettelyjen selventäminen sekä samalla tuotteiden tasapuolisen kohtelun turvaaminen sisämarkkinoilla.

Vesipula on pahentunut useissa EU-maissa ja sen myötä tarve lisätä veden käytön tehokkuutta ja uudelleenkäyttöä. EU:n komissio on esittänyt, että veden niukkuuden ja kuivuuden riskeihin varautumista voitaisiin tehostaa lisäämällä käsitellyn jäteveden uudelleenkäyttöä maataloudessa, teollisuudessa ja kaupungeissa. Veden uudelleenkäyttö maataloudessa liittyy osaltaan myös lannoitekysymyksiin, elintarvikkeiden turvallisuuteen ja vientiin sekä puhtaan teknologian mahdollisuuksiin. Ohjeet veden uudelleenkäytön sisällyttämisestä vesialan suunnitteluun ja hallintaa sisällytetään parhaita käytäntöjä koskeviin BREF-asiakirjoihin. Luonnokset ohjeista on julkaistu 10.6.2016. Lisäksi EU:n komissio järjesti veden uudelleenkäytön vähimmäisvaatimuksista julkisen kuulemisen ja JRC on valmistellut suosituksia veden uudelleenkäytöstä maataloudessa ja tekopohjaveden tuotannossa. Asia on Maltan puheenjohtajuuskauden ohjelmassa, mutta ei vielä neuvoston käsittelyssä.

Ruokahävikin määrän pienentäminen on yksi kiertotalouden keskeinen osa-alue, koska ruoantuotanto kuluttaa paljon luonnonvaroja. On tärkeää hyödyntää kaikki ruoantuotannon sivuvirrat (ml. syömäkelvottomat osat) sekä vähentää roskiin menevää ruokaa (vähentää ruokahävikkiä). Komissio käynnisti jäsenmaiden asiantuntijoista koostuvan ruokahävikin syntymisen ehkäisemistä käsittelevän asiantuntijatyöryhmän 2014 ja myöhemmin ruokahävikin syntymisen ehkäisemistä käsittelevän sidosryhmien foorumin 1.8.2016. Foorumilla tuetaan kaikkia toimijoita tunnistamaan ja toteuttamaan toimia ruokahävikin pienentämiseksi kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Komission rahoittamassa Fusions-hankkeessa tuotetun ruokahävikkimääritelmän ja mittausmenetelmien kehittämisen jälkeen keskustelut jatkuvat edelleen määritelmien ja mittausmenetelmien kehittämisestä. Lisäksi komissiossa on laadittu luonnokset ohjeiksi, joilla helpotetaan elintarvikkeiden lahjoittamista ja entisten elintarvikkeiden käyttöä rehussa. Kumpienkin ohjeluonnosten käsittely jatkuu edelleen asiantuntijatyöryhmissä.